

Митрополит Јоаникије: Андрићева рана дјела имају религиозни печат

Његово високопреосвештенство Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије синоћ, 16. октобра, у великој сали ЈУ Културно-информативни центар „Зета“, говорио је на књижевној вечери „Стваралачки немири Ива Андрића“, посвећеној животном путу и поетици нашег нобеловца поводом 132 године од његовог рођења.

Владика је казао да смо дужни Андрићу, посебно ми у Црној Гори, јер његови есеји о Његошу спадају у ред најљепших страница које су уопште написане о Његошу.

„Његова ријеч да је Његош трагични јунак косовске мисли и дан данас има значење, можда чак и шире, обимније и дубље него што је имала када је Андрић написао свој чувени есеј о Његошу. А исто тако веома се пажљиво, истрајно бавио и Вуком Караџићем и о њему написао више есеја. Али није то остало само тако, да је он писао о двојци наших великана, него се и он својим стваралачким дјелом са њима уврстио у велику тројицу српског језика и српске књижевности, с тим што је Андрић сам створио себе као Србина и

српскога писца.“

Митрополит се посебно осврнуо на Андрићеву лирску прозу из младих дана *Ex Ponto* и *Немире*, коју он, послије првог објављивања, никада више, за живота, није хтио да објави, указавши на значај ових дјела у контексту читавог његовог књижевнога стваралаштва.

Дубоко сам увјерен да је он у ова своја два кратка дјела себе изградио као писца. И оно што је поприлично наглашено, иако је Андрић када говори о Богу, о вјери, веома уздржан, али тачан и довољно јасан, је да су ова његова дјела, од почетка до краја, прожета религиозним мотивима. Наравно, ти религиозни мотиви пробљескавају кроз његову борбу са собом. Он је био склон меланхолији, исто тако и мисаоности, борба између његове меланхолије и мисаоности чини се да је трајала цио живот, чак ми се чини и да га је надживјела“, бесједио је Високопреосвећени Митрополит Јоаникије, додавши да је Андрић ту борбу водио поштено те да је као сложена личност дубоко понирао у своју душу, налазећи тамо различите, понекад и необјашњиве, садржаје и свој веома јак его.

По његовим ријечима у једном моменту Андрић поставља питање Богу које личи на Јаковљеву борбу и сам каже да се човјек бори не само са собом, него и са Богом. У Библији је описано како се праотац Јаков борио са Богом цијелу ноћ и из тога добио једну малу озледу као трајно обиљежје, али га зато Бог и благосиља:

„Међутим, Андрићева религиозност у овим дјелима је веома дубока. Он понекад и кад се рве са Богом, и кад га доживљава као строгога и неумољивог судију, кад га доживљава као неки далеки ауторитет који га искушава и мучи, он се ипак Њему стално приближава и на свој начин га прославља као писац.“

Ти свијетли моменти, које Андрић доживљава и у процесу његовог стваралаштва, а и у својој личној борби, имају религиозни печат. Тако да у једном моменту у *Ex Ponto* каже да га је обасјала искупљена истина:

„А Искупитељ је Господ Исус Христос, који нас је са својом крвљу искупио од гријеха и обасјао новим животом, истином, правдом. То је заправо свијетлост, божански зрак који је њега мученика и паћеника овога свијета, као што врло често и сам говори, обасјао и утјешо. Он се понекад обраћа Богу, препирућу се са Богом нечистим језиком земље. Али врхунац тога је ипак загрљај са Богом и он сам доживљава доброту Божију над собом. Ње је свјестан и сјећа

се стално савјета своје мајке: Сине моли Бога када дође тешка минута да те сачува и утјеши. Он говори и то, вјерујући да мајчине сузе за сином или за својом дјецом види Бог, да се свака задржава на Божијем длану и тај принцип материнске вјере код њега је стално жив“, казао је, између осталог, Његово високопреосвештенство Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије.

О ненадмашном, јединственом и непревазиђеном класику књижевности и једном од најзначајнијих писаца 20. вијека, говорили су пјесникиња Милица Краљ и др Радоје Фемић.

Весна Девић

Фото: Жељко Драшковић

mitropolija.com